

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/206241,Otwarcie-wystawy-Walczyz-ale-czym-Jak-Polacy-uzbroili-swoja-milionowa-armie-do-w.html>
27.02.2026, 16:01

[Następny](#)

[Powrót](#)

Otwarcie wystawy „Walczyć, ale czym? Jak Polacy uzbroili swoją milionową armię do wojny z sowiecką Rosją? Działalność Polskiej Wojskowej Misji Zakupów w Paryżu w latach 1919-1921” – Warszawa

19 września 2024 r. w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie miało miejsce otwarcie wystawy „Walczyć, ale czym? Jak Polacy uzbroili swoją milionową armię do wojny z sowiecką Rosją? Działalność Polskiej Wojskowej Misji Zakupów w Paryżu w latach 1919-1921”, przygotowanej przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach i Muzeum Miasta Jaworzna.

19.09.2024

[Niepodległość](#)

Otwarcia towarzyszyło oprowadzanie kuratorskie prowadzone przez autorów wystawy: dr. Piotra Uwijałę i Adriana Ramsa. Podczas panelu dyskusyjnego poświęconego działalności Misji w kontekście trwających sporów o granice Rzeczypospolitej, zwłaszcza wojny polsko-sowieckiej, omówiono szereg ważnych zagadnień. W panelu udział wzięli: prof. Grzegorz Nowik (Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku), prof. Aleksander Smoliński (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) oraz dr Piotr Uwijała (Polskie Towarzystwo Historyczne w Katowicach). Dyskusja dotyczyła walk o kształt granic w latach 1918-1922, sytuacji Polski na arenie międzynarodowej do 1922 roku, Wojska Polskiego i jego uzbrojenia, a także utworzenia i działalności PWMZ w Paryżu. Szczególną uwagę poświęcono organizacji transportów oraz znaczeniu dostaw realizowanych przez PWMZ podczas wojny polsko-bolszewickiej.

Odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 r. oraz walki o kształt jej granic z lat 1918-1922 postrzegane są głównie pod kątem uwarunkowań politycznych, geopolitycznych i działań militarnych. Na drugim planie pozostaje olbrzymia praca logistyczna i aprowizacyjna, polegająca na pozyskiwaniu uzbrojenia, umundurowania i ekwipunku dla blisko milionowej armii, oraz stworzenie łańcuchów dostaw broni i sprzętu z zagranicy do Polski. Te kluczowe zadania realizowała w głównej mierze Polska Wojskowa Misja Zakupów w Paryżu, działająca w latach 1919-1921. Jej członkowie swoją ciężką służbą i pracą przyczynili się do tego, że polski żołnierz mógł walczyć o granice Rzeczypospolitej, a przede wszystkim miał czym walczyć.

W procesie formowania Wojska Polskiego konieczne było uzyskanie materiału wojskowego, w głównej mierze od zwycięskich mocarstw Ententy, które posiadały duże zapasy mundurów, broni i amunicji. W marcu 1919 r. rozpoczęła działalność Polska Wojskowa Misja Zakupów w Paryżu, która była samodzielną placówką zagraniczną, mającą pozyskiwać od innych państw materiał wojenny dla Wojska Polskiego oraz współorganizować jego transport do Polski. W kluczowym momencie działalności Misji służyło w niej ponad stu polskich oficerów i podoficerów oraz kilkudziesięciu wykwalifikowanych pracowników cywilnych. Skutecznie realizowali oni swoje zadania i wnosili ogromny wkład w proces szybkiego i sprawnego formowania polskich sił

zbrojnych oraz w zwycięstwo Polski w wojnie z sowiecką Rosją.

- Scenariusz: dr Piotr Uwijała (Polskie Towarzystwo Historyczne w Katowicach, Adrian Rams (Instytut Pamięci Narodowej, Muzeum Miasta Jaworzna).
- Recenzja merytoryczna: prof. dr hab. Aleksander Smoliński (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu).
- Projekt graficzny: Bogusław Nikonowicz (Niko Studio).
- Recenzja graficzna: Paulina Guła (Instytut Pamięci Narodowej).

Zdjęcia ze zbiorów: Narodowego Archiwum Cyfrowego, The National Archives and Records Administration, Centralnego Archiwum Wojskowego, Instytutu Pamięci Narodowej, Ośrodka Karta, Wikimedia, Tomasza Kopańskiego, Jolanty Kulińskiej, Piotra Uwijały, dobron.pl, samolotypolskie.pl.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala

Niepodległość

Wystawa